

Symposium Wat te doen aan Exotische Waterplanten?

***Samen naar efficiënte en effectieve
bestrijdingsmethoden***

Jeffrey Samuels
14-12-2016

Symposium Wat te doen aan Exotische Waterplanten?

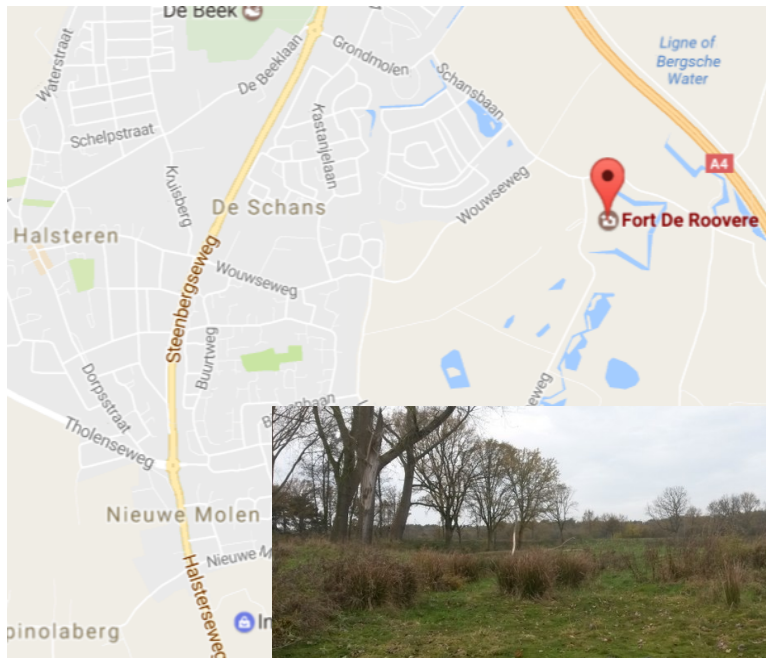
Invasieve Exoten hebben de tijd...

Bestrijders van invasieve exoten NIET!

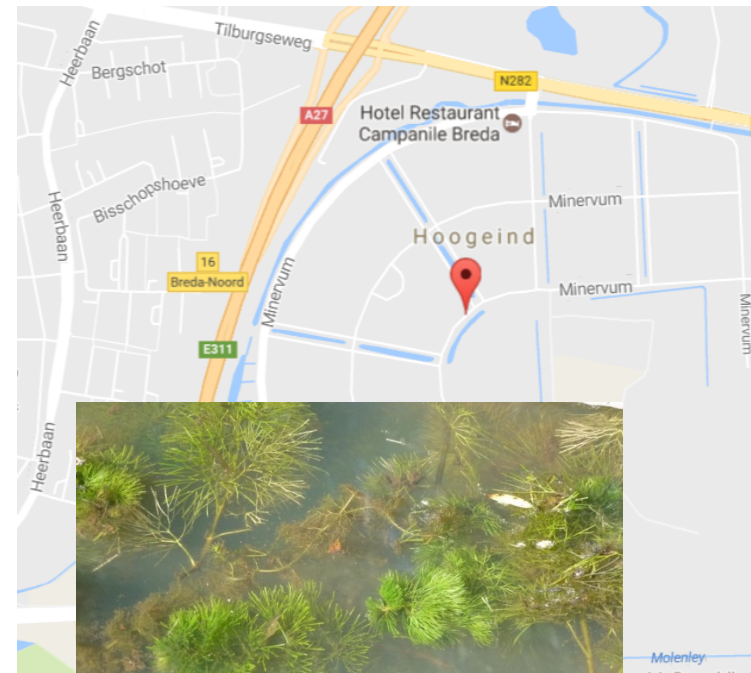

2 voorbeelden van locatie specifieke aanpak

Watercrassula 'Fort de Roovere' bij Halsteren

Waterwaaier/Cabomba 'Bedrijventerrein Minervum' te Breda

Hoe ziet presentatie er uit ?

- Hoe zijn we tot de PvA gekomen?
- Terugblikje wat we al geregeld hadden
- PvA Watercrassula
- PvA Waterwaaier (Cabomba)
- Terug naar stelling...?

Zaaknr. :
Kenmerk :
Barcode :

Memo

Van :
Via :
Aan :

Onderwerp: Memo advies bestrijding **Cabomba Minervum**

Kopie :

Datum : 7 juli 2015

Probleemstelling

Sinds enige jaren is in een categorie A waterloop binnen het bedrijventerrein **Minervum** in Breda Grote waterwaaier (**Cabomba**) aanwezig. Deze plant hoort niet in ons watersysteem thuis, het is een zgn. invasieve exoot. Net als de meeste andere exoten heeft de plant een invasieve groeiwijze; waterwaaier kan zeer dominant worden, een grote drijvende mat vormen en daarmee de overige vegetatie overschaduwen en verslikken en de doorstroming belemmeren. Als de planten afsterven kan dit leiden tot een zuurstoftekort in het water.

Doordat waterwaaier makkelijk fragmenteert, is risico op verspreiding van de plant groot. Stengeldelen van slechts 1 cm met een bladpaar kunnen weer uitgroeien tot een volledige plant. Bij beheer moet daarom voorkomen worden dat fragmenten wegdrijven en dat met de verplaatsing van materieel plantenfragmenten verplaatst worden.

Huidige verspreiding

Op 1 juni jl. heeft er een veldbezoek plaatsgevonden om de huidige verspreiding van de exoot in kaart te brengen. Tijdens dit veldbezoek bevond de plant zich nog volledig onder water en was daardoor niet heel goed te zien. Toch kon de plant middels de donkere vlekken die in de watergang zichtbaar waren, vrij goed gelokaliseerd worden. Op sommige plekken, waar de plant zich al net onder het wateroppervlak bevond, was deze wel goed zichtbaar. Gebleken is dat de plant (nog beperkt) voorkomt in de watergang evenwijdig aan de snelweg vanaf het gemeentelijk **stroomopwaards** richting tot de eerstvolgende weg haaks op de watergang (zie ook kaartje).

Verspreiding waterwaaier: zie rode lijn

Plan van aanpak voor beheer Watercrassula bij Fort De Roovere

.....	1
.....	2
.....	2
.....	3
.....	3
.....	4
.....	5
.....	5
Watercrassula.....	6
Watercrassula.....	9
(zwaarder) beschermde soorten.....	12
in persoonsbeschermingsmiddelen.....	14

is heeft gekozen voor een actieve benadering bij het beheer van on zijn er prioriteringen opgesteld voor het bestrijden van plaagsoorten, om in 2016 prioriteit te geven aan Watercrassula op de locatie bij Fort abies hebben aangegeven dat Watercrassula op verschillende plaatsen bij Fort de Roovere. De soort is massaal aangetroffen in de vijlverpartijen is Landschap en ook in de deels gedempte A-watergang (Hulsakkerloop) : waterloop (Waterlinie) staat. Watercrassula is aangetroffen op twee lmdat verdere verspreiding van Watercrassula ongewenst is en een ir de inheemse flora en fauna en stremming van wateraanvoer en - Afdeling Onderhoud behoefte aan een plan van aanpak om te 'beheersen'. Het plan van aanpak is geschreven op basis van de K&A) en praktische (O&M) kennis. Het plan van aanpak integreert dinventarisaties, adviezen, werkinstructies, plaagsoort protocollen en tenduidige beheerstrategie voor Fort de Roovere.

Wat hadden we al geregeld? (1)

Winnend samenwerken door:

- Brabant-breed strategisch beleidsstuk
 - Niet zelf steeds het wiel uitvinden...
 - Zelfde uitgangspunten:
 - Strategieën: Preventie-Eliminatie-Beheren-Accepteren
 - Convenant waterplanten van 2010

CONVENANT WATERPLANTEN

Partijen:

A
De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, handelend als bestuursorgaan, hierna "LNV";

B
De Unie van Waterschappen, te 's Gravenhage, namens alle Waterschappen;

C
a. De Nederlandse Bond van Boomkwekers te Bunnik, namens de bij haar aangesloten telers/importeurs;
b. De Vereniging van Vastplantenkwekers te Bunnik, namens de bij haar aangesloten telers/importeurs;
c. AQUAFLOA BV
d. Waterplantenspecialist
e. SONGROW
f. d'n Bart waterplantenkwekerij en adviesbureau
g. De Plomp BV

en

D
a. Vereniging Landelijke Organisatie Dibevo te Amersfoort, namens de bij haar aangesloten (ketens van) tuincentra/handelsbedrijven;
b. Tuinbranche Nederland, Woerden;

Partijen genoemd onder A tot en met D te duiden als: "convenantpartners",

Overwegende dat:

- partijen zich ertoe willen verplichten om de biodiversiteit te beschermen, het goed functioneren van de waterhuishouding te verzekeren met het oog op de veiligheid van

Brabant breed Plaa-soortenbeheer

Waterschap Aa en Maas
Waterschap De Dommel
Waterschap Brabantse Delta

Dec 2013

Definitief

131T015897

Wat hadden we al geregeld? (2)

Winnend samenwerken door:

- (2014) Brabant-breed strategisch beleidsstuk

- Niet zelf steeds het wiel uitvinden
- Zelfde uitgangspunten:
 - Strategieën: Eliminatie-Beheer, Accepteren
 - Convenant waterplanten van

- (2015) Samen informatie delen via

- Soortprotocollen
- Werkinstructies

Bijlage 1 Protocol Watercrassula

Watercrassula

Factsheet

Wetenschappelijke naam *Crassula helmsii* (Kirk) Cockayne
Kenmerken Vetplantachtige, groenblijvende plant. Oeverplant, komt ook half- of geheel ondergedoken voor. Overblijvende (semi)waterplant met ronde stengels van ruim een meter lang. De stengels drijven in het water of wortelen op de knopen. Rolronde bladeren 0,5 - 1 cm lang, 1 tot 2 mm breed, kruiswijs aan de stengel geplaatst. Kleine stervormige wit tot lila bloempjes met een doorsnede van 3 mm en 4 kroonbladen. Bloempjes alleen in de bladoksels. Op de oever is het zadenvormende plant met kleine lijnvormige, vliezige en tegenoverstaande bladen. De stengel is kruipend tot rechtopstaand.

bodem uit tot lichtgroene ondoordringbare
ve vermeerdering in Nederland. Kleine
of groter, kunnen uitgroeien tot nieuwe
gsknoppen die op het water drijven en over
it ook door in minder strenge winters.

stilstaand, zuurt tot basisch water maar ook
pte, maar overleeft op (tijdelijk)
eratuurgradient (-6 °C tot +30 °C).
groo problem. In de praktijk worden
dt de soort in het veld ook nog niet goed

Bijlage 2 Werkinstructie Watercrassula

Werkinstructie bestrijding Watercrassula

Soortbeschrijving

Kenmerken

Vetplantachtige, groenblijvende plant. Oeverplant, komt ook half- of geheel ondergedoken voor. Overblijvende (semi)waterplant met ronde stengels van ruim een meter lang. De stengels drijven in het water of wortelen op de knopen. Rolronde bladeren 0,5 - 1 cm lang, 1 tot 2 mm breed, kruiswijs aan de stengel geplaatst. Kleine stervormige wit tot lila bloempjes met een doorsnede van 3 mm en 4 kroonbladen. Bloempjes alleen in de bladoksels. Op de oever is het zadenvormende plant met kleine lijnvormige, vliezige en tegenoverstaande bladen. De stengel is kruipend tot rechtopstaand.

Voortplanting

Groeit vanuit de oever en vanuit de waterbodem uit tot lichtgroene ondoordringbare matten over het water. Waarschijnlijk alleen vegetatieve vermeerdering in Nederland. Kleine stengelfragmenten met een enkele knoop, van 10 mm of groter, kunnen uitgroeien tot nieuwe planten. In de herfst produceert de plant overwinteringsknoppen die op het water drijven en over grote afstand kunnen worden verspreid. De plant groeit ook door in minder strenge winters.

Problematiek

Watercrassula kan in een korte periode sterk in biomassa en dichtheid toenemen. De soort vormt een afsluitende laag op het wateroppervlak, waardoor zuurstof en licht niet in de waterlaag kan doordringen met allerlei ecologische effecten tot gevolg: inheemse flora en fauna komen zo onder druk te staan (leven van vissen en gevoelige en macrofauna soorten wordt onmogelijk door de lage zuurstofconcentraties). In de zomer kan de mat aan waterplanten gaan rotten met het risico van vorming van botulisme of stank. Watercrassula kan ook op oever dicht vegetatie vormen en zo andere begroeiing verdringen. De dichte matten van Watercrassula kunnen aangezien worden voor 'vaste ondergrond', waarbij vooral kinderen of honden in het water kunnen vallen en verdrinken. Verspreiding vindt hoofdzakelijk plaats door fragmenten die eenvoudig kunnen wortelen. Kleine fragmenten, zelfs maar één blaadje, van de plant kunnen weernieuwe planten vormen. Watervogels kunnen dus makkelijk watercrassula van de ene naar de andere waterloop verspreiden. Bij beheer moet daarom voorkomen worden dat fragmenten weggedreven en dat met de verplaatsing van materiaal geen plantenfragmenten verplaatst worden

Groeiplaatsen en -periode

Watercrassula komt voor in poelen, vennen en sloten. Zwak stromend tot stilstaand, zuur tot basisch water maar ook licht brakwater. De soort groeit in wateren tot 2 m diepte, maar overleeft ook op (tijdelijk) droogvallende oevers. Aanpassing aan een brede temperatuurgradient (-6 °C tot +30 °C). In Nederland wordt de soort vooral in de oeverzone van poelen, vijvers en vennen aangetroffen. Tegenwoordig de soort ook langs rivieroevers aangetroffen. In tegenstelling tot de meeste andere invasieve waterplanten groeit Watercrassula ook goed in voedselarme wateren.

Melden nieuwe vindplaatsen

Meld nieuwe vindplaatsen via de meten en melden app. Overleg met de gebiedsbeheerder over de gewenste methode van bestrijding. Meld ook waarnemingen in watergangen van derden in de omgeving en overleg indien nodig met deze belanghebbende partijen.

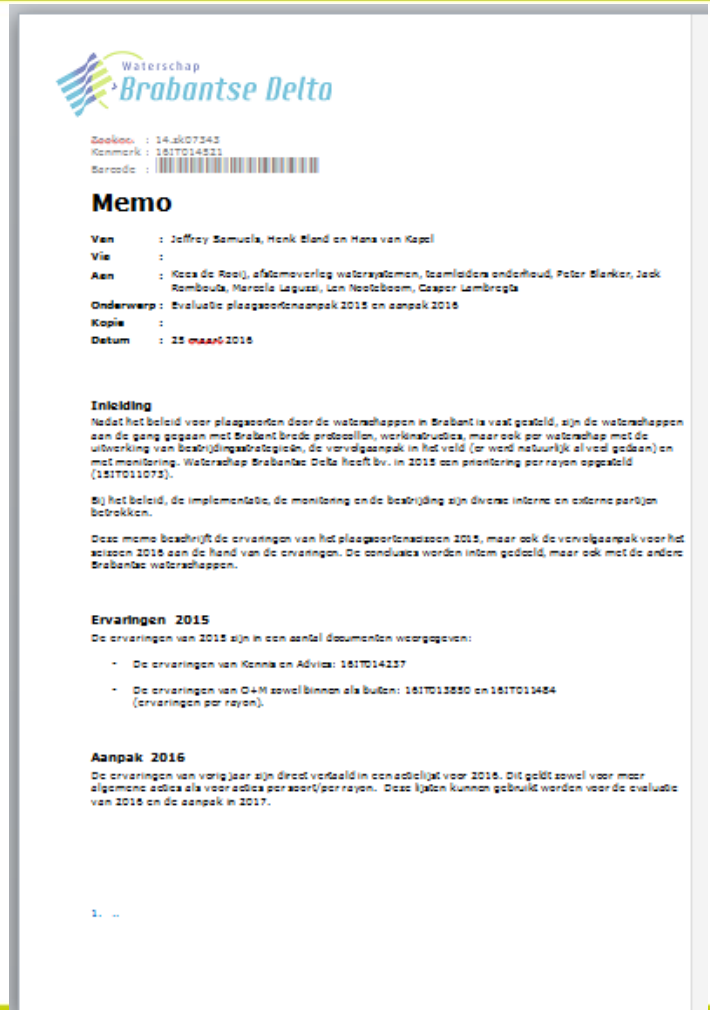
(Voorkeurs) Strategie bij bestrijding: Zo volledig mogelijk verwijderen, fragmentatie voorkomen.

Wat hadden we al geregeld? (3)

Winnend samenwerken door:

- Brabant-breed strategisch beleidsstuk
 - Niet zelf steeds het wiel uitvinden...
 - Zelfde uitgangspunten:
 - Strategieën: Eliminatie-Beheren – Accepteren
 - Convenant waterplanten van 2010
 - Samen informatie delen via:
 - Soortprotocollen
 - Werkinstructies
- Jaarlijks (ook Brabant-breed) evalueren en opnieuw keuzes maken

Wat hadden we al geregeld? (4)

Keuzes & prioritering 2016:

- Per Rayon: wat en waar?
- Per Soort: strategie
- PvA maken voor RWest
 - Fort de Roovere: Preventie verspreiding WCR
- PvA maken voor RZuid
 - Minervum: Elimineren CAB

Zaaknr. : 14.zk07343

Kenmerk : 16IT014521

Barcode :

Memo

Van : Jeffrey Samuels, Henk Eland en Hans van Kapel

Via :

Aan : Kees de Rooij, afstemoverleg watersystemen, teamleiders onderhoud, Peter Blanker, Jack Rombouts, Marcela Laguzzi, Len Nooteboom, Casper Lambregts

Onderwerp: Evaluatie plaagsoortenaanpak 2015 en aanpak 2016

Kopie :

Datum : 25 maart 2016

Rayon west

- Mede opstellen plan aanpak bestrijden Grote watervlinder (Roosendaal) samen met rayon vaarwegen en kerringen en gemeente Roosendaal; daarna uitvoeren
- Directe verspreiding watercrassula vanuit Fort de Roovere en Oudland naar stroomafwaartse waterlopen voorkomen ('vangconstructie' bij maaien)
- Zijn alle Duizendknooplokaties gemeld? -> voorlopig niet maaien als dit mogelijk is. Zorgen voor zo gering mogelijke verspreiding stengels/bladeren

Rayon zuid

- Nog mee in beeld brengen stand van zaken per soort per locatie -> mogelijk aanvullende acties. Prioriteit bij Grote Watervlinder in Zwermvelden/Kelsdonk. Blijven controleren en verwijderen.
- Baggen Minervum (Cabomba); opletten met maaien. Dit was vorig jaar niet bij machinist bekend! Na baggen letten op hergroei -> direct verwijderen.
- Bij Merkske niet maaien Japanse Duizendknoop (provincie Antwerpen gaat na wat ze kan doen bij Hoekbeemden en Haldijk): nieuwe vindplaatsen onmiddellijk melden
- Directe verspreiding watercrassula vanuit Westerpark/Tuinzicht naar stroomafwaartse waterlopen voorkomen ('vangconstructie' bij maaien); letten op verspreiding door machines/maailboten

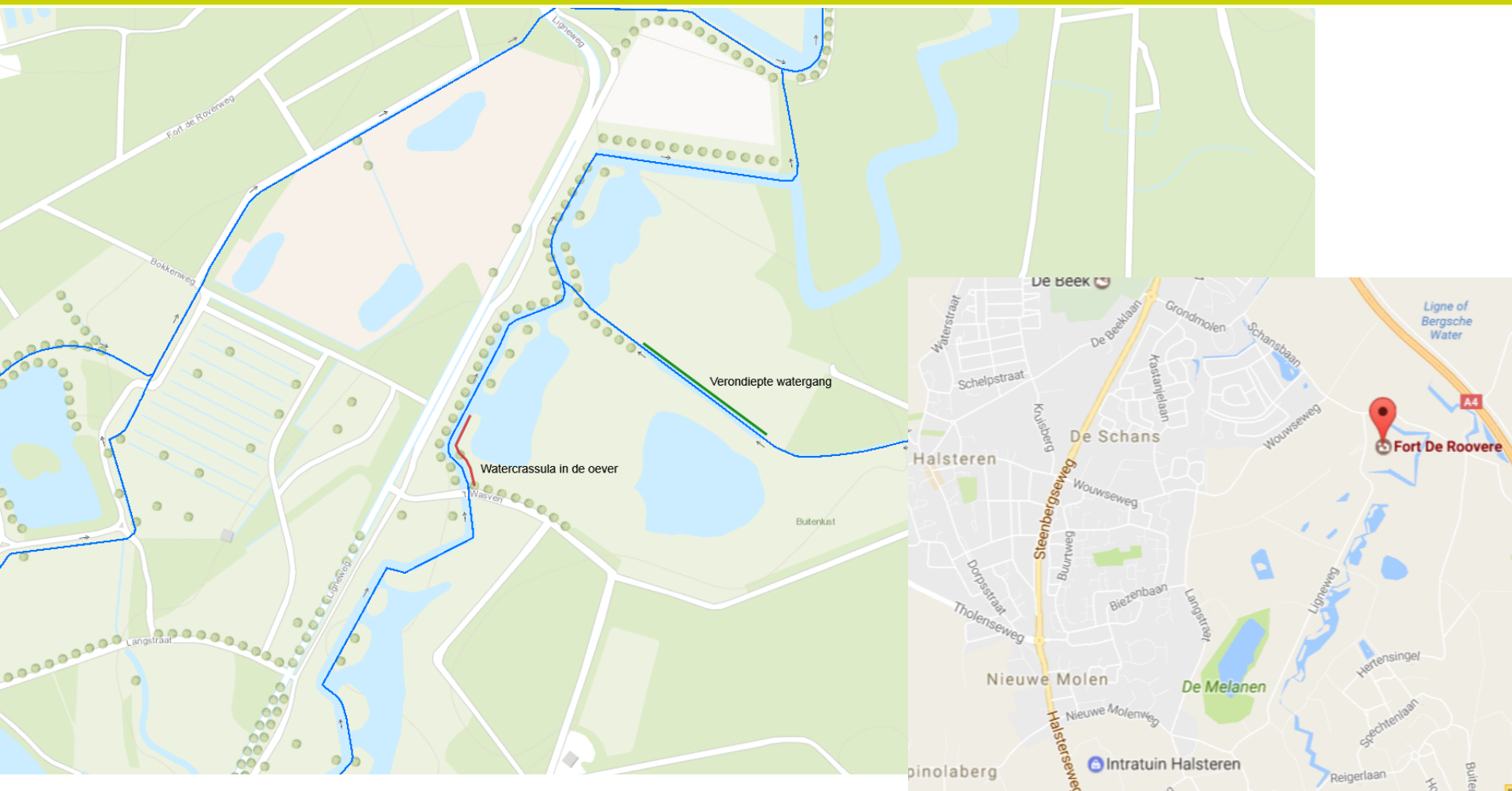
Opmerking [VAv6]: Het gaat hier om fort de Roovere. Hier zal nog een advies voor geschreven worden nav veldbezoek onlangs. Oudland nvt. Wel in Halsters Laag aanwezig. Volgens mij geen (directe) bedreiging voor onze waterlopen, maar ik zal dit nog nagaan.

Opmerking [VAv7]: Ik zal dit aan de orde stellen in komend teamoverleg.

Opmerking [VAv8]: Hier zal nog een advies voor moeten worden opgesteld.

Opmerking [VAv9]: Hier is reeds in 2014 een werkprotocol voor opgesteld.

PvA Fort De Roovere i.v.m. Watercrassula (1)

PvA Fort De Roovere i.v.m. Watercrassula (2)

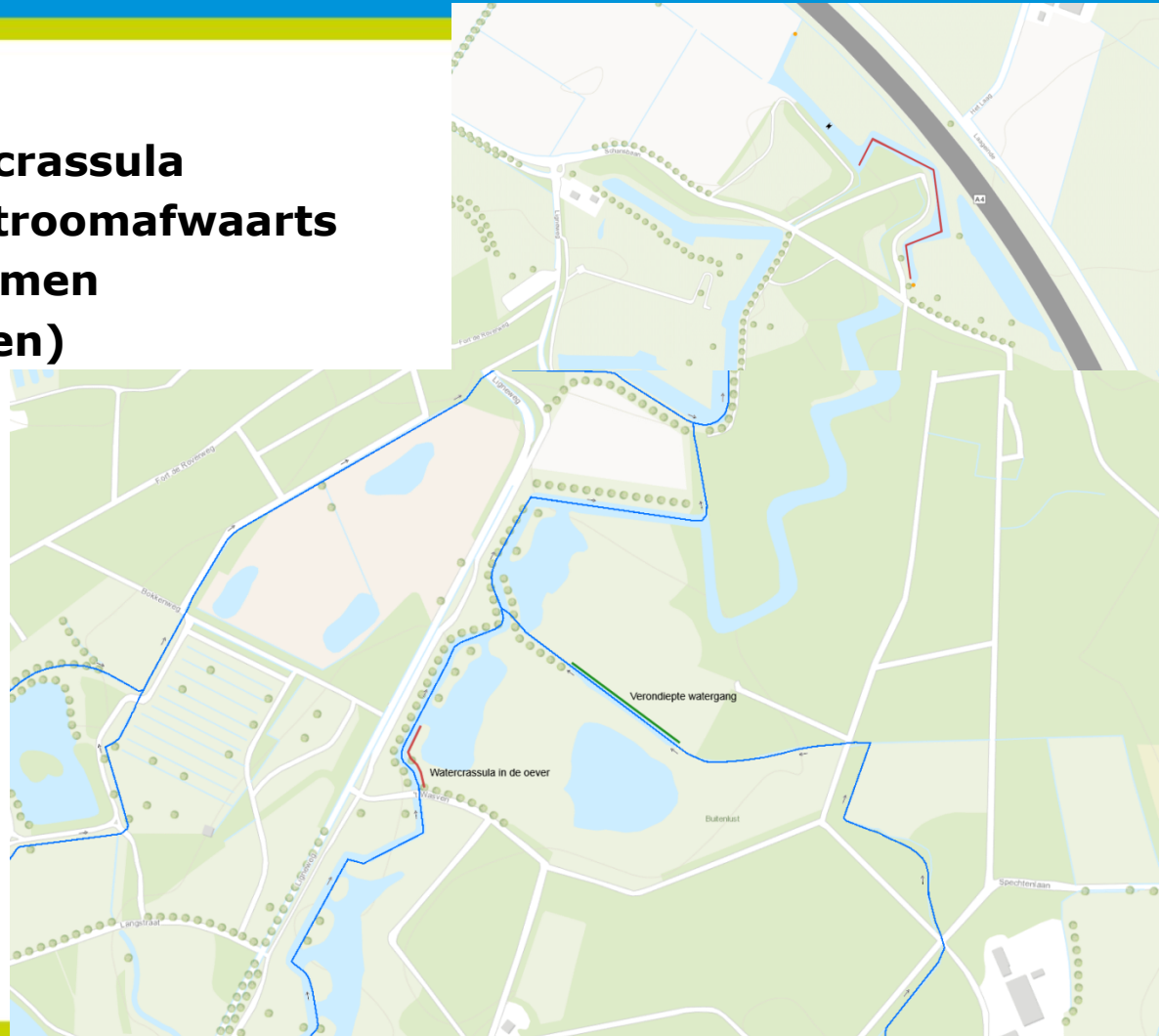
PvA Fort De Roovere i.v.m. Watercrassula (3)

Preventie:

Directe verspreiding Watercrassula vanuit Fort de Roovere in stroomafwaarts gelegen waterlopen voorkomen ('vangconstructie' bij maaien)

Beheerders maken onderling goede afspraken (communicatie!)

Later 2016 aanvullend:
***Elimineren* van kleine haarden stroomafwaarts in de waterlinie.**

PvA Fort De Roovere i.v.m. Watercrassula (4)

PvA versus effectief handelen

Exoten hebben de tijd...., wij bestrijders van invasieve exoten blijkbaar ook?

Invasieve Exoten hebben de tijd...en krijgen die!

Bestrijders van invasieve exoten NIET!

Waarom ook weer plaagsoortenbeheer ?

Voor de veiligheid: kale plekken op keringen agv JDK

Voor de waterkwantiteit: o.a. verstopte waterlopen & duikers agv GWN

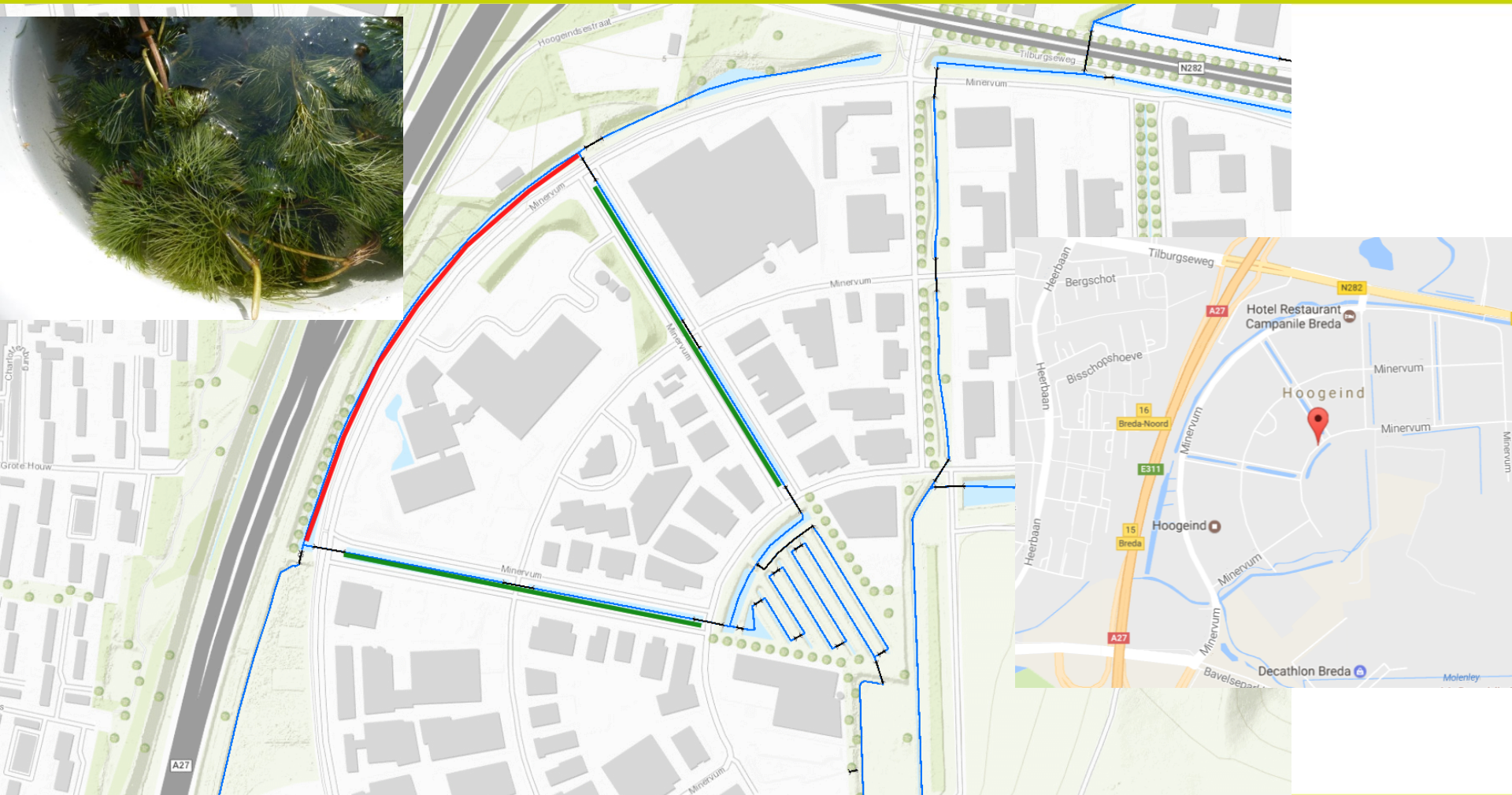
Voor de waterkwaliteit: Zuurstofloosheid agv 100% bedekking GKV

Voor de Biodiversiteit: Verdringen andere (beschermde) planten en dieren WCR

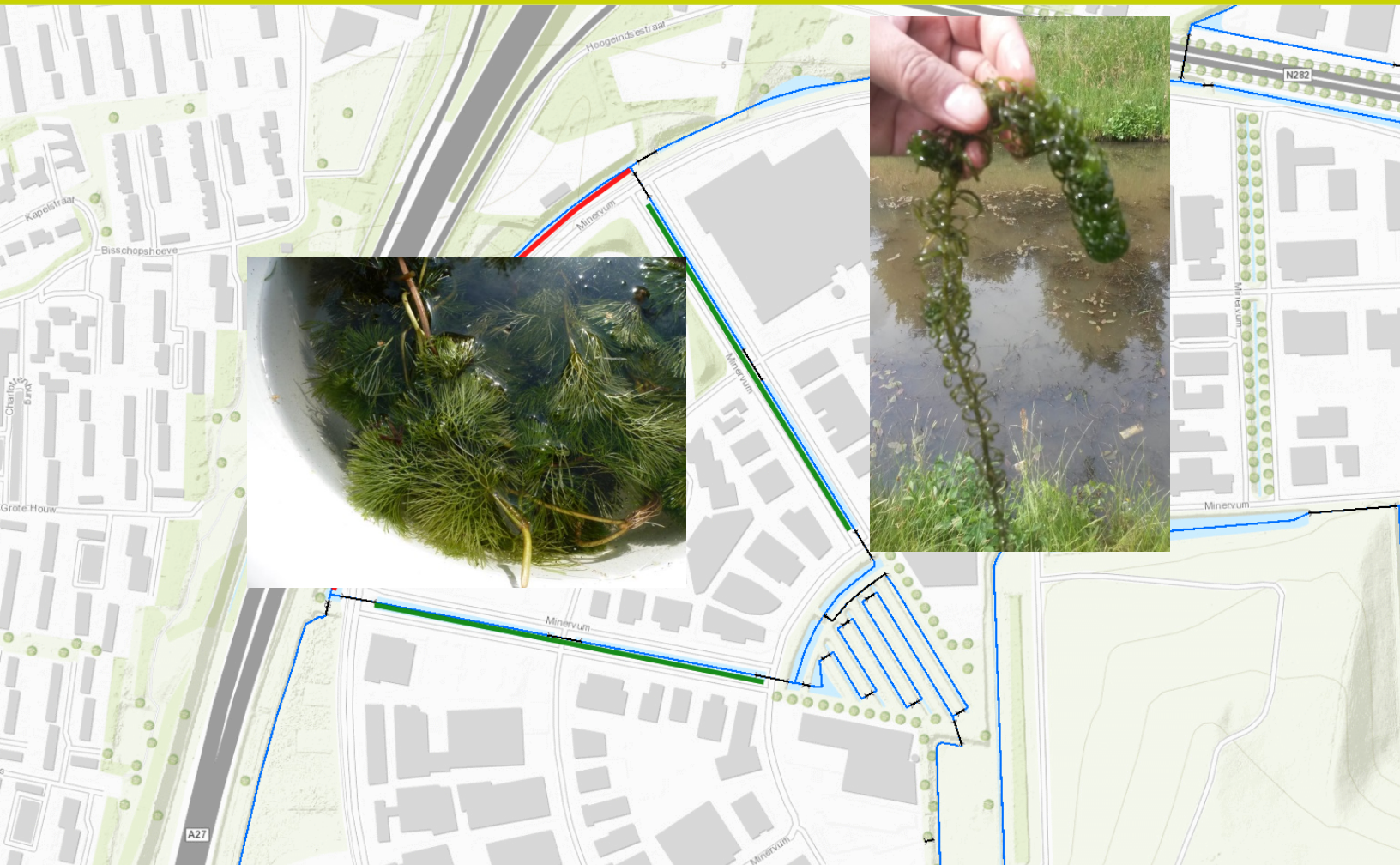
Kosten binnen de perken houden: door waar mogelijk nog te elimineren, samen te werken (krachten te bundelen) met collega beheerders!

PvA Minervum i.v.m. Waterwaaier/Cabomba

Minervum 2^e exoot! Verspreidbladige waterpest

Dank voor uw aandacht en laat niet als dank...!

